

Udskriftsdato: 13. december 2025

2018/1 LSF 170 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af retsplejeloven og straffeloven (Skærpelse af strafniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse samt undersøgelse af arrestanter m.v. i forbindelse med transporter)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2019-0090-0874

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven og straffeloven

(Skærpelse af straffniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse samt undersøgelse af arrestanter m.v. i forbindelse med transporter)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 14. november 2018, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1541 af 18. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 765, stk. 7, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i institution eller hospital m.v. i medfør af stk. 2, nr. 3 eller 4, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

2. I § 777, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i hospital m.v. i medfør af stk. 1, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

3. I § 811, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er indlagt på hospital for sindslidende m.v. i medfør af § 809, stk. 2, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 20. september 2018 som ændret ved § 3 i lov nr. 1541 af 18. december 2018 og senest ved lov nr. 82 af 30. januar 2019, foretages følgende ændringer:

1. I § 73 a, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i hospital for sindslidende m.v. i henhold til en afgørelse truffet i medfør af §§ 68 eller 69, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

2. I § 124 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 eller 2 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at den, der flygter eller bistås hermed, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, herunder personer i forvaring.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

3. I § 124, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1, 2 og 4«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. maj 2019.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Skærpelse af straffniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Undersøgelse af arrestanter mv. i forbindelse med transporter

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

1.1. Skærpelse af straffniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse

I de lukkede fængsler og arresthuse anbringes indsatte, som det er nødvendigt at placere i institutioner med en høj sikkerhed i form af ringmur, tv-overvågning mv. og en relativ høj grad af personaletæthed pga. deres farlighed eller flugtrisiko mv.

Det er en alvorlig lovovertrædelse at flygte og hjælpe andre med at flygte fra et lukket fængsel eller arresthus, og en overtrædelse som bør have mærkbare konsekvenser.

Når det lykkes en indsat at flygte, er politiet, kriminalforsorgen og andre myndigheder desuden nødt til at reagere akut for hurtigt at pågribe den pågældende igen og undgå alvorlige følger i form af f.eks. ny kriminalitet. Dette medfører ofte et omfattende brug af ressourcer og mandskab.

I dag er det forudsat, at en person, der flygter fra anholdelse eller fængsling, straffes med 30 dages fængsel i førstegangstilfælde. Der gælder samme strafniveau for den, der f.eks. hjælper en indsat til at flygte.

Det er Justitsministeriets vurdering, at flugter og bistand til flugter fra lukkede fængsler og arresthuse, herunder flugter i forbindelse med transport og ledsagede udgange fra de pågældende typer af institutioner, bør straffes hårdere med henblik på at begrænse antallet af flugter og flugtforsøg. Lovforslaget har derfor til formål at hæve strafniveauet i sådanne sager.

1.2. Undersøgelse af arrestanter mv. i forbindelse med transporter

Regeringen har sammen med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti den 28. november 2017 indgået en ny aftale for kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021. Efterfølgende har Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti tilsluttet sig aftalen.

I flerårsaftalen er det bl.a. fastsat, at kriminalforsorgen skal overtage en væsentlig del af politiets opgaver med transport af bl.a. arrestanter, herunder unge og psykisk syge, der er anbragt i varetægtssurrogat, samt domfældte, der i medfør af straffelovens §§ 68-69 er anbragt i hospital for sindslidende eller i institutioner inden for det sociale område, herunder institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap.

Ved lov nr. 1541 af 18. december 2018 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., retsplejeloven, straffeloven og lov om folkeskolen (Forhold for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, varetægtssurrogat m.v.) bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for de ovennævnte persongrupper, som kriminalforsorgen fremover skal transportere, bl.a. for at hindre undvigelse under transporten.

Det er Justitsministeriets vurdering, at der af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn også bør tilvejebringes en lovhjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens transport af de pågældende personer.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Skærpelse af strafniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Det følger af straffelovens § 124, stk. 1, 1. pkt., at den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Udover at flygte selv er det strafbart at befri en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person samt at tilskynde eller hjælpe en sådan person til at undvige eller holde den undvegne skjult, jf. straffelovens § 124, stk. 2.

Man kan således straffes for f.eks. at tilskynde en indsat til at flygte og for at hjælpe ved at holde personen skjult efter flugten.

Af straffelovens § 124, stk. 5, fremgår det, at stk. 1 og 2 også gælder i andre tilfælde af frihedsberøvelse, herunder i forhold til personer i forvaring der som udgangspunkt er anbragt i lukket fængsel.

Udtrykket »flygter« dækker over, at den pågældende aktivt unddrager sig den frihedsberøvelse, som vedkommende er underlagt i anledning af en mistanke om et strafbart forhold eller afsoning, jf. bemærkningerne til § 124, stk. 1, jf. herved Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 3321.

Bestemmelsen i stk. 1 omfatter således f.eks. indsatte, der flygter fra lukkede fængsler eller arresthuse. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det også gælder dem, der i forbindelse med transport eller under ledsaget udgang undviger fra transporten eller den ledsagende fængselsfunktionær. Bestemmelsen gælder også for personer, der er anholdt af politiet.

Varetægtsfængslede, der er surrogatanbragt, eller indsatte, der er anbragt f.eks. i et åbent fængsel, anses for flygtede, hvis de forlader anbringelsesstedet uden tilladelse, jf. herved Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 3321.

Personer, der er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 eller frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, hvor formålet med fængslingen ofte er, at vedkommende hurtigt og effektivt skal kunne udsendes af landet, er derimod ikke omfattet af reglerne om straf for flugt, jf. straffelovens § 124, stk. 1, 2. pkt. Det skyldes, at en udsendelse af landet ikke bør forsinkes af, at man skal gennemføre en straffesag og eventuel afsoning.

Det bemærkes desuden, at indsatte, der udebliver fra et fængselsophold efter en uledsaget udgang, ikke er omfattet af straffelovens § 124, stk. 1.

Straffelovens § 124, stk. 2, dækker dog – i modsætning til § 124, stk. 1 – også tilfælde, hvor der ikke er tale om bistand til flugt, men f.eks. bistand til udeblivelse fra frihedsberøvelse i forbindelse med uledsaget udgang.

2.1.1.2. Strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 1 og 2, om flugt og bistand til flugt er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Ved strafudmålingen forudsættes det i bemærkningerne til indførelsen af straffelovens § 124, stk. 1, at en overtrædelse i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med ubetinget fængsel i 30 dage, jf. herved Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 3322. I bemærkningerne er det fremhævet, at det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis der f.eks. er tale om, at flere flygter i forening, eller hvis flugten har været nøje planlagt.

Strafniveauet er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Det fremgår også af bemærkningerne, at hvis en flugt har fundet sted under anvendelse af vold eller

trussel om vold mod fængselspersonale mv. eller mod andre end offentligt ansatte, er der ofte grundlag for også at straffe for overtrædelse af andre bestemmelser i straffeloven. Det drejer sig om straffelovens § 119, stk. 1, om vold eller trussel om vold mod offentligt ansatte, voldsbestemmelserne i straffelovens §§ 244-246 eller for trusler efter straffelovens § 266. Der skal i så fald straffes i sammenstød, dvs. der skal straffes efter alle de overtrådte bestemmelser, herunder også for overtrædelse af § 124, stk. 1 og 2, jf. herved Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 3322.

2.1.1.3. Det bemærkes, at der ud over straf i medfør af straffeloven, også gælder regler om, at kriminalforsorgen skal ikende indsatte, der flygter eller undviger, en disciplinærstraf.

Indsatte, der forsøger at flygte eller på anden måde undvige fra fængslerne mv., f.eks. ved ikke at vende tilbage efter en uledsaget udgang, skal som udgangspunkt ikendes en disciplinærstraf af kriminalforsorgen i medfør af reglerne i straffuldbyrdslovens kapitel 11 om disciplinærstraffe mv.

Ved fastsættelsen af straffniveauet i straffelovens § 124, stk. 1, er der taget hensyn til, at vedkommende for samme flugt eller flugtforsøg ofte allerede kan være ikendt en disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdslovens § 67, nr. 2. At der er ikendt en disciplinærstraf, indebærer således ikke, at der skal ske en fravigelse af straffniveauet i nedadgående retning.

Hvis en indsat flygter eller forsøger at flygte fra et fængsel mv., vil det i øvrigt kunne få betydning for spørgsmålet om udgangskarantæne mv., eventuel overførsel til lukket fængsel, udelukkelse fra fællesskab eller senere prøveløsladelse.

2.1.1.4. Et lukket fængsel er kendetegnet ved, at de indsattes tilstedeværelse søges sikret ved ringmur, tv-overvågning mv., låste døre og en relativ høj grad af personaletæthed. I et arresthus sikres den indsattes tilstedeværelse i det væsentlige som i et (lille) lukket fængsel.

I de lukkede fængsler og arresthuse sidder de indsatte, som det er nødvendigt at placere i institutioner med høj sikkerhed. I de lukkede fængsler afsoner således dømte, der har begået grov kriminalitet og fået lange fængselsstraffe, eller kriminelle, som skal afsones under skærpede vilkår for at undgå overgreb på f.eks. personale, jf. herved nærmere straffuldbyrdslovens § 22. Afsoning i lukket fængsel kan også ske af hensyn til indsatsen mod radikaliserende og ekstremisme. I lukket fængsel sidder desuden personer, der har fået domme til forvaring, fordi de antages at frembyde nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed.

I de lukkede fængsler og arresthuse anbringes derudover personer, hvor der er risiko for flugt eller unddragelse fra retsforfølgning, jf. straffuldbyrdslovens § 22, stk. 4, og retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1. Det kan f.eks. være udlændinge, der er udvist, eller som skal udleveres til retsforfølgning i andre lande. Når der er tale om udlændinge uden tilknytning til Danmark, er der ofte øget risiko for flugt og for, at myndighederne ikke kan pågribe de pågældende igen, hvis de flygter.

Derudover placeres der i arresthuse varetægtsarrestanter, der afventer en strafferetlig afgørelse, og hvor der f.eks. er risiko for ny lovovertrædelse, eller som ikke skal være på fri fod af hensyn til efterforskningen, jf. herved nærmere retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2 og 3. Formålet med varetægtsfængslingen risikerer at være forspildt, når en person flygter fra et arresthus.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er en alvorlig forbrydelse at flygte eller hjælpe andre med at flygte fra et lukket fængsel eller arresthus, og en overtrædelse bør have mærkbare konsekvenser.

Når det lykkes en indsat at flygte, er politiet, kriminalforsorgen og andre myndigheder desuden nødt til at reagere akut for hurtigt at pågribe den pågældende igen og undgå alvorlige følger i form af f.eks. ny kriminalitet. Dette medfører ofte en omfattende brug af ressourcer og mandskab.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at straffen for at flygte eller bistå en anden med flugt fra et lukket fængsel eller arresthus bør hæves markant. Det bør således ved strafudmålingen indgå som en skærpende omstændighed, hvis der er tale om en flugt fra lukkede fængsler eller arresthuse.

Justitsministeriet finder derimod ikke, at der er grundlag for at hæve strafniveauet for flugt fra åbne fængsler, institutioner mv. eller fra anholdelse, da den form for flugt generelt ikke indebærer samme risiko for alvorlige følger.

Det bemærkes, at det er Justitsministeriets opfattelse, at det fortsat skal være muligt hurtigt – ud over straf efter straffeloven § 124 – at kunne reagere med disciplinærstraffe over for indsatte i tilfælde af flugt eller flugtforsøg. På den baggrund er der ved den foreslåede forhøjelse af strafniveauet taget hensyn til, at den pågældende for samme flugt eller flugtforsøg ofte kan være ikendt en disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdslovens § 67, nr. 2. En ikendt disciplinærstraf skal således, som det også er tilfældet i dag, ikke indebære en fravigelse af strafniveauet i nedadgående retning.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 3 i straffelovens § 124, hvorefter det ved fastsættelse af straffen for flugt og bistand til flugt, jf. straffelovens § 124, stk. 1 og 2, skal indgå som en skærpende omstændighed, at den, der flygter eller bistår med at flygte, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus.

Det forudsættes, at sådanne overtrædelser af § 124, stk. 1 eller 2, i førstegangstilfælde som udgangspunkt skal medføre fire måneders ubetinget fængselsstraf. Der vil således være tale om en firedobling af straffen i forhold til det gældende udgangspunkt.

Det forudsættes også, at der sker en betydelig skærpelse i flergangstilfælde, og at der i andengangstilfælde som udgangspunkt vil skulle fastsættes en straf på seks måneders fængsel.

Det bemærkes, at det som udgangspunkt er alle, der er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, der vil blive omfattet af strafskærpelsen, uanset om vedkommende er varetægtsfængslet eller udstår fængselsstraf eller forvaring. Strafskærpelsen vil også omfatte tilfælde, hvor indsatte i lukkede fængsler eller arresthuse i forbindelse med transport eller ledsagede udgange flygter eller forsøger at flygte. Bestemmelsen vil dog ikke gælde anholdte, der endnu ikke er blevet fremstillet for en dommer og dermed ikke kan anses for fængslet, selvom vedkommende måtte sidde i et arresthus.

Den foreslåede strafskærpelse vil også gælde for personer, der befrier en person, der er indsat i et lukket

fængsel eller arresthus, eller f.eks. tilskynder til flugt eller hjælper med en flugt, herunder hvis de holder en person skjult, efter vedkommende er flygtet fra fængslet. Strafskærpelsen skal således gælde alle de former for adfærd, der er omfattet af § 124, stk. 2, for så vidt angår tilfælde, hvor den pågældende, der bistås, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, og der er tale om bistand til flugt.

Det bemærkes, at straffniveauet er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Det fremhæves, at det fortsat bør være en skærpende omstændighed, hvis flugten har været nøje planlagt, eller den er foretaget af flere i forening.

Det kan efter omstændighederne anses for en formildende omstændighed, at personen, der flygter, selv vender tilbage til institutionen igen hurtigt efter flugten. Det bemærkes også, at det ikke skal anses for en formildende omstændighed, at der ved flugten ikke anvendes vold eller våben.

2.2. Undersøgelse af arrestanter mv. i forbindelse med transporter

2.2.1. Gældende ret

Straffuldbyrddelseslovens kapitel 10 indeholder en række bestemmelser om indgreb over for den indsatte, herunder regler om undersøgelse af den indsatte person.

Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 1, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og det relevante kriminalforsorgsområde uden retskendelse kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder 1) når den indsatte indsættes i institutionen, 2) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, 3) før og efter besøg eller 4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3707 f., at der med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« i § 60, stk. 1, sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed.

Undersøgelse af den indsatte kan ligeledes finde sted efter reglerne i straffuldbyrddelseslovens kapitel 10 a om anvendelse af kropsscannere, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 2.

Endvidere kan kriminalforsorgsområdet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 3.

2.2.1.1. Straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 4-7, fastlægger en række supplerende betingelser for gennemførelse af undersøgelser af den indsatte.

Det følger af § 60, stk. 4, at undersøgelse ikke må gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb (proportionalitetsprincippet).

Det følger desuden af § 60, stk. 5, at undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader (skånsomhedsprincippet).

Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 6.

En undersøgelse som omtalt i stk. 3 må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsattes tilstand er lægeligt forsvarligt, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 7.

Kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den indsattes besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 8.

Endvidere indeholder straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 9 og 10, regler om, at kriminalforsorgsområdet uden retskendelse kan gennemlæse og træffe bestemmelse om tilbageholdelse af breve og andre optegnelser, som findes i den indsattes besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn samt om, at kriminalforsorgsområdet uden retskendelse kan gøre sig bekendt med indholdet af elektroniske effekter, som en indsat har i sin besiddelse, eller som i øvrigt forefindes i kriminalforsorgens institutioner, og som indsatte efter lovgivningen ikke må besidde.

Justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsattes person og opholdsrum, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 11.

2.2.1.2. Straffuldbyrddelseslovens bestemmelser om undersøgelse af den indsattes person og opholdsrum mv. suppleres således af en række administrative forskrifter, som findes i bekendtgørelse nr. 106 af 31. januar 2019 om undersøgelse af indsattes person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen).

Efter § 1, stk. 2, i undersøgelsesbekendtgørelsen finder straffuldbyrddelseslovens § 60 tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter.

Før der gennemføres undersøgelse af bl.a. den indsattes person efter straffuldbyrddelseslovens § 60, skal den indsatte mundtligt orienteres om baggrunden for, at undersøgelsen gennemføres, medmindre særlige omstændigheder taler imod dette. Undersøgelse af den indsattes person ved anvendelse af kriminalforsorgens narkotikahunde kan kun gennemføres med den indsattes samtykke, jf. § 2 i undersøgelsesbekendtgørelsen.

Der skal deltage mindst to ansatte ved undersøgelser af indsatte person og opholdsrum efter straffuldbyrdeslovens § 60. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan en undersøgelse dog gennemføres af en enkelt ansat, jf. § 8, stk. 1, i undersøgelsesbekendtgørelsen.

Følgende afgørelser, der er truffet af kriminalforsorgsområdet, kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen: 1) En afgørelse efter straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 1, om undersøgelse af den indsatte person, der indebærer afklædning. 2) En afgørelse efter straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 3, om nærmere undersøgelse af den indsatte person, jf. § 11, stk. 1, i undersøgelsesbekendtgørelsen.

2.2.1.3. Reglerne om kriminalforsorgens undersøgelse af den indsatte person finder ikke anvendelse over for personer, der i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap (foranstaltningdømte).

Uden for reglerne falder endvidere personer, der efter rettens beslutning i medfør af retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3 eller 4, skal opholde sig i hospital for sindslidende eller i institutioner inden for det sociale område, eksempelvis institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap eller institutioner for unge mennesker, der i stedet for varetægtsfængsel i arresthuse og lukkede fængsler er frihedsberøvet i sikret døgninstitution mv. (surrogatanbragte).

Det samme gør sig gældende for varetægtsarrestanter, der i medfør af retsplejelovens § 777, 1. pkt., anbringes i hospital mv., jf. straffelovens §§ 68 og 69, hvis den pågældende selv, anklagemyndigheden og kriminalforsorgsområdet samtykker heri (anticiperet afsoning), f.eks. fordi der i forbindelse med eller under en varetægtsfængsling fremkommer oplysninger om, at sigtede er psykisk syg eller mentalt retarderet og derfor bør opholde sig på psykiatrisk afdeling, institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller anden egnet institution i stedet for arresthus (anticiperet afsoning). Det følger af § 777, 3. pkt., at disse personer skal behandles efter de regler, der gælder for personer, der er anbragt dér i henhold til dom.

Endelig omfatter reglerne om kriminalforsorgens undersøgelse af den indsatte person ikke personer, der i medfør af retsplejelovens § 809, stk. 2, er indlagt til mentalundersøgelse på hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller i anden egnet institution.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

I forbindelse med flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021 har aftaleparterne besluttet, at størstedelen af arrestanttransporterne overdrages fra politiet til kriminalforsorgen med henblik på at frigøre politiresourcer til operativt arbejde samt at styrke kriminalforsorgens samlede transportorganisation.

Dermed skal kriminalforsorgen bl.a. overtage transporten af unge og psykisk syge, der er anbragt i varetægtssurrogat, samt domfældte, der i medfør af straffelovens §§ 68-69 er anbragt i hospital for sindslidende eller i institutioner inden for det sociale område, herunder institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap.

Ved lov nr. 1541 af 18. december 2018 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., retsplejeloven, straffeloven og lov om folkeskolen (Forhold for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, varetægtssur-

rogat m.v.) bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for de ovennævnte persongrupper, som kriminalforsorgen fremover skal transportere, bl.a. for at hindre undvigelse under transporten.

Det er Justitsministeriets vurdering, at der af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn også bør tilvejebringes en lovhjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens transport af de pågældende personer.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 765, stk. 7, som 2. pkt., § 777, stk. 2, som 2. pkt. og § 811, stk. 3, som 2. pkt. samt i straffelovens § 73 a, stk. 2, som 2. pkt. indsættes bemyndigelsesbestemmelser, hvorved justitsministeren tildeles kompetence til administrativt at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af visse domfældte og arrestanter i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Hvis lovforslaget vedtages, vil justitsministeren fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens adgang til uden retskendelse at foretage undersøgelse af personer, der efter dom skal opholde sig på hospital for sindslidende eller i institutioner inden for det sociale område, herunder i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, jf. straffelovens §§ 68 og 69, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Det samme gør sig gældende for så vidt angår kriminalforsorgens varetagelse af transport af varetægtsarrestanter, der i medfør af retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 2 og 3, er anbragt i varetægtssurrogat, varetægtsarrestanter, der i medfør af retsplejelovens § 777, 1. pkt., anbringes i hospital mv., jf. straffelovens §§ 68 og 69, samt varetægtsarrestanter, der i medfør af retsplejelovens § 809, stk. 2, er indlagt til mentalundersøgelse på hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller i anden egnet institution.

Formålet hermed er bl.a. at give mulighed for, at kriminalforsorgens personale kan undersøge, hvilke effekter en arrestant mv. har i sin besiddelse på sin person i forbindelse med transport af de nævnte persongrupper, herunder umiddelbart forud for transportens iværksættelse samt efter dens afslutning, i samme omfang som de kan i dag i forbindelse med transport af indsatte og visse arrestanter. Det bemærkes endvidere, at der ved transport ikke kun forstås tidsrummet, hvor den pågældende befordres af kriminalforsorgens personale, men også f.eks. perioden hvor den pågældende bevogtes i en retssal af kriminalforsorgens personale, inden den pågældende befordres retur til institutionen.

De administrative regler, der skal fastsættes i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i retsplejeloven og straffeloven, forudsættes navnlig at omfatte kriminalforsorgens adgang til at gennemføre de samme undersøgelser, som fængselspersonalet hidtil har haft hjemmel til at gennemføre i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1, af indsatte og arrestanter i forbindelse med transport, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af anbringelsens karakter.

De administrative regler forudsættes endvidere bl.a. at omfatte bestemmelser om tilbageholdelse af effekter, der findes i de pågældendes besiddelse, svarende til straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 8. Det

samme gælder de betingelser, der gælder efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 4-7, for gennemførelse af en undersøgelse af indsatte.

Den nærmere udmøntning af disse betingelser i praksis forudsættes i øvrigt også nærmere reguleret i de administrative regler.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Forslaget om at skærpe straffniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse vurderes at medføre begrænsede merudgifter på kriminalforsorgens område. Merudgifterne vil blive afholdt inden for Justitsministeriets eksisterende økonomiske rammer.

Forslaget om at udvide kriminalforsorgens beføjelser til at foretage undersøgelser som led i overtagelsen af opgaver med transport af bl.a. arrestanter har ikke økonomiske konsekvenser for det offentlige, idet det med forslaget alene sikres, at kriminalforsorgens personale har de fornødne beføjelser over for de grupper, der fremover skal transporteres til retsmøder mv.

Lovforslaget forventes ikke at have implementeringskonsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til den del af lovforslaget, som vedrører skærpelse af straffniveauet for flugt og medvirken til flugt fra lukkede fængsler og arresthuse har i perioden fra den 16. januar 2019 til den 13. februar 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Det Kriminalpræventive Råd, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Forenin-

gen af Socialchefer, Fængselsforbundet, HK-Landsklubben for Kriminalforsorgen, Inspektørforeningen i Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen KRIM og Retspolitisk Forening, samtlige byretter, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Et udkast til det samlede lovforslag har været sendt i fornyet høring i perioden fra den 11. februar 2019 til den 25. februar 2019 hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet – Advokatsamfundet, AOF Danmark, Amnesty International, Bedre Psykiatri, Bestyrelsesforeningen for professionshøjskoler, Bestyrelsesforeningen for social- og sundhedsskoler, Bestyrelsesforeningen for VUC, Børnerådet, Børns Vilkår, Daghøjskoleforeningen, Danmarks Evalueringsinstitut, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – lederne, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – bestyrelserne, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler, Datatilsynet, De Danske Sprogcentre, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, DIGNITY, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Ergoterapeutforeningen, Fagligt Fælles Forbund – 3F, FOA – Fag og arbejde, Folkeligt Oplysnings Forbund, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud til udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Fængselsinspektører og Viceinspektører, Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne, Foreningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere (LAP), Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Speciallæger, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen for Private Uddannelsesudbydere i Danmark, Forstanderkredsen for Produktionsskoler og Produktionshøjskoler, ForældreLANDSforeningen (FBU), Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Fængselsforbundet, Handelsskolerne Lærerforening, HK Danmark, HK - Landsklubben Danmarks Domstole, HK - Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen LEV, Landsforeningen SIND, Landsklubben af Socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Landsorganisationen i Danmark, Lederforeningen for VUC – Danske HF & VUC, Ledernes Hovedorganisation, Liberalt Oplysningsforbund, Livsværk, LOS – de private sociale tilbud, Lægeforeningen, Patientforeningen, Patientforeningen i Danmark, Politidirektørforeningen, Politiets Efterretningstjeneste, Politiforbundet i Danmark, Praktiserende Lægers Organisation, Procesbevillingsnævnet, Produktionsskoleforeningen, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Erhvervsakademiuuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), Styrelsen for, Undervisning og Kvalitet, Uddannelsesforbundet, Yngre Læger, samtlige byretter, Vestre Landsret og Østre Landsret.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
--	--	---

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 3, kan retten bestemme, at sigtede i stedet for varetægtsfængsling skal tage ophold i egnet hjem eller institution. Retten kan efter § 765, stk. 2, nr. 4, også træffe afgørelse om, at sigtede i stedet for varetægtsfængsling skal undergive sig bl.a. psykiatrisk behandling i hospital eller behandling i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Som anført under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger finder Justitsministeriet, at der bør tilvejebringes en lovhjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens overtagelse af transportopgaven fra politiet vedrørende denne arrestantgruppe.

Det foreslås på denne baggrund, at der i retsplejelovens § 765, stk. 7, indsættes et nyt 2. pkt., hvorved justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af personer, der er anbragt i institution eller hospital mv. i medfør af stk. 2, nr. 3 eller 4, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Bemyndigelsen forudsættes navnlig udnyttet til at indføre regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af surrogatanbragte varetægtsarrestanter i lighed med reglerne om undersøgelse af indsatte person efter straffuldbyrdeslovens § 60, stk. 1, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af surrogatfængslingens karakter.

De administrative regler forudsættes endvidere bl.a. at omfatte bestemmelser om tilbageholdelse af effekter, der findes i de pågældendes besiddelse, svarende til straffuldbyrðelseslovens § 60, stk. 8. Det samme gælder de betingelser, der gælder efter straffuldbyrðelseslovens § 60, stk. 4-7, for gennemførelse af en undersøgelse af indsatte.

Den nærmere udmøntning af disse betingelser i praksis forudsættes i øvrigt også nærmere reguleret i de administrative regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter retsplejelovens § 777, 1. pkt., kan varetægtsarrestanter anbringes i hospital mv., jf. straffelovens §§ 68 og 69, hvis den pågældende selv, anklagemyndigheden og kriminalforsorgsområdet samtykker heri (anticiperet afsoning), f.eks. fordi der i forbindelse med eller under en varetægtsfængsling fremkommer oplysninger om, at sigtede er psykisk syg eller mentalt retarderet og derfor bør opholde sig på psykiatrisk afdeling, institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller anden egnet institution i stedet for arresthus. Det følger af § 777, 3. pkt., at disse personer skal behandles efter de regler, der gælder for personer, der er anbragt dér i henhold til dom.

Som anført under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger finder Justitsministeriet, at der bør tilvejebringes en lov hjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens overtagelse af transportopgaven fra politiet vedrørende denne arrestantgruppe.

Det foreslås på den baggrund, at der i retsplejelovens § 777, stk. 2, indsættes et nyt 2. pkt., hvorved justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af personer, der er anbragt i hospital mv., jf. straffelovens §§ 68 og 69 i medfør af stk. 1, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Bemyndigelsen forudsættes navnlig udnyttet til at indføre regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af surrogatanbragte varetægtsarrestanter i lighed med reglerne om undersøgelse af indsatte person efter straffuldbyrðelseslovens § 60, stk. 1, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af surrogatfængslingens karakter.

De administrative regler forudsættes endvidere bl.a. at omfatte bestemmelser om tilbageholdelse af effekter, der findes i de pågældendes besiddelse, svarende til straffuldbyrðelseslovens § 60, stk. 8. Det samme gælder de betingelser, der gælder efter straffuldbyrðelseslovens § 60, stk. 4-7, for gennemførelse af en undersøgelse af indsatte.

Den nærmere udmøntning af disse betingelser i praksis forudsættes i øvrigt også nærmere reguleret i de administrative regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Findes det påkrævet, at sigtede indlægges til mentalundersøgelse på hospital for sindslidende, i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller i anden egnet institution, træffer retten ved kendelse afgørelse herom, jf. retsplejelovens § 809, stk. 2.

Som anført under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger finder Justitsministeriet, at der bør tilvejebringes en lovhjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens overtagelse af transportopgaven fra politiet vedrørende denne arrestantgruppe.

Det foreslås på den baggrund, at der i retsplejelovens § 811, stk. 3, indsættes et nyt 2. pkt., hvorved justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af personer, der er indlagt på hospital for sindslidende mv. i medfør af § 809, stk. 2, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Bemyndigelsen forudsættes navnlig udnyttet til at indføre regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af surrogatanbragte varetægtsarrestanter i lighed med reglerne om undersøgelse af indsatte person efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af surrogatfængslingens karakter.

De administrative regler forudsættes endvidere bl.a. at omfatte bestemmelser om tilbageholdelse af effekter, der findes i de pågældendes besiddelse, svarende til straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 8. Det samme gælder de betingelser, der gælder efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 4-7, for gennemførelse af en undersøgelse af indsatte.

Den nærmere udmøntning af disse betingelser i praksis forudsættes i øvrigt også nærmere reguleret i de administrative regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Hvis en person frifindes for straf i medfør af straffelovens § 16, kan retten træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser, jf. § 68. Herunder kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap. Det samme gør sig gældende for så vidt angår personer, der ved den strafbare handling foretog sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed, jf. straffelovens § 69.

Som anført under pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger finder Justitsministeriet, at der bør tilvejebringes en lovhjemmel til at fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse i forbindelse med kriminalforsorgens overtagelse af transportopgaven fra politiet af personer, der efter en straffedom skal opholde sig på hospital for sindslidende eller i institutioner inden for det sociale område, herunder institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap.

Det foreslås på den baggrund, at der i straffelovens § 73 a, stk. 2, indsættes et nyt 2. pkt., hvorved justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af personer, der er anbragt i hospital for sindslidende mv. i henhold til en afgørelse truffet i medfør af §§ 68 eller 69, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

Bemyndigelsen forudsættes navnlig udnyttet til at indføre regler om adgangen til uden retskendelse at gennemføre undersøgelse af disse personer i lighed med reglerne om undersøgelse af indsatte person efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af surrogatfængslings karakter.

De administrative regler forudsættes endvidere bl.a. at omfatte bestemmelser om tilbageholdelse af effekter, der findes i de pågældendes besiddelse, svarende til straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 8. Det samme gælder de betingelser, der gælder efter straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 4-7, for gennemførelse af en undersøgelse af indsatte.

Den nærmere udmøntning af disse betingelser i praksis forudsættes i øvrigt også nærmere reguleret i de administrative regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af straffelovens § 124, stk. 1, 1. pkt., at den, der flygter som anholdt eller fængslet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Udtrykket »flygter« dækker ifølge bemærkningerne til § 124, stk. 1, jf. herved Folketingstidende 2001-02, tillæg A, side 3321, over, at den pågældende aktivt unddrager sig den frihedsberøvelse, som vedkommende er underlagt i anledning af en mistanke om et strafbart forhold eller afsoning.

Bestemmelsen omfatter således f.eks. personer, der flygter efter at være blevet anholdt af politiet, og indsatte, der flygter fra lukkede fængsler eller arresthuse. Bestemmelsen gælder også for dem, der i forbindelse med transport eller under ledsaget udgang undviger fra transporten eller fra de ledsagende fængselsbetjente. Indsatte, der udebliver fra fængslet efter en uledsaget udgang, er derimod ikke omfattet af straffelovens § 124.

Varetægtsfængslede, der er surrogatanbragt, eller indsatte, der er anbragt f.eks. i et åbent fængsel, anses for flygtede, hvis de forlader anbringelsesstedet uden tilladelse.

Det følger af straffelovens § 124, stk. 2, at på samme måde straffes den, der befrier en anholdt, fængslet eller tvangsanbragt person, såvel som den, der tilskynder eller hjælper en sådan person til at undvige eller holde den undvegne skjult, jf. straffelovens § 124, stk. 2. Man kan således også straffes for f.eks. at tilskynde en indsat til at flygte og for at hjælpe ved at holde personen skjult efter flugten.

Straffelovens § 124, stk. 2, dækker – i modsætning til § 124, stk. 1 – også tilfælde, hvor der ikke er

tale om flugt, men f.eks. unddragelse af den fortsatte frihedsberøvelse i forbindelse med udeblivelse efter uledsaget udgang.

Strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 1 og 2, er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Af bemærkningerne til stk. 1, jf. herved Folketingstidende, tillæg A, side 3322, fremgår det, at det ved strafudmålingen forudsættes som et udgangspunkt, at en overtrædelse i førstegangstilfælde straffes med ubetinget fængsel i 30 dage. Det fremgår også, at det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis der f.eks. er tale om, at flere flygter i forening, eller hvis flugten har været nøje planlagt.

Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 3 i straffelovens § 124, hvoraf fremgår, at det ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 eller 2 skal indgå som en skærpende omstændighed, at den, der flygter eller bistås hermed, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus.

Det forudsættes, at overtrædelse af § 124, stk. 1 eller 2, i førstegangstilfælde som udgangspunkt skal medføre fire måneders ubetinget fængselsstraf. Der vil således være tale om en firedobling af straffen i forhold til de gældende udgangspunkt.

Det forudsættes også, at der sker en betydelig skærpelse i flergangstilfælde, og at der i andengangstilfælde som udgangspunkt vil skulle fastsættes en straf på seks måneders fængsel.

Fastsættelsen af straffen vil i øvrigt fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i opad- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes i den forbindelse også, at det fortsat skal anses som en skærpende omstændighed, hvis der f.eks. er tale om, at flere flygter i forening, eller hvis flugten har været nøje planlagt.

Det kan efter omstændighederne anses for en formildende omstændighed, at personen, der flygter, selv vender tilbage til institutionen igen hurtigt efter flugten. Det bemærkes også, at det ikke skal anses for en formildende omstændighed, at der ved flugten ikke anvendes vold eller våben.

Det bemærkes endvidere, at der ved den foreslåede forhøjelse af strafniveauet for så vidt angår stk. 1, er taget hensyn til, at en person for samme flugt eller flugtforsøg kan være ikendt en disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 2. En ikendt disciplinærstraf skal således fortsat ikke indebære en fravigelse af strafniveauet i nedadgående retning.

Alle indsatte, der er indsat i et arresthus eller lukket fængsel, og omfattet af straffelovens § 124, stk. 1, 1. pkt., vil blive omfattet af den foreslåede § 124, stk. 3. Forvaringsdømte, der er indsat i et arresthus eller lukket fængsel, vil også blive omfattet. Undtaget fra bestemmelsen er personer varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 eller frihedsberøvede efter udlændingelovens § 36, jf. § 124, stk. 1, 2. pkt.

En person må anses for »indsat« fra det tidspunkt, hvor afsoningen er iværksat for så vidt angår afsonere,

og på det tidspunkt, hvor retten træffer afgørelse om, at der skal ske varetægtsfængsling for så vidt angår varetægtsarrestanter.

Bestemmelsen vil ikke gælde anholdte, der endnu ikke er blevet fremstillet for en dommer og dermed ikke er varetægtsfængslet, selvom vedkommende måtte sidde i et arresthus. Bestemmelsen vil heller ikke gælde for personer, der er varetægtsfængslet in absentia i f.eks. et hospital, jf. retsplejelovens § 764, stk. 2. Den vil heller ikke gælde personer, der er varetægtsfængslet i surrogat uden for arresthuse og lukkede fængsler (såkaldt varetægtssurrogat), jf. retsplejelovens § 765.

Begrebet »arresthus« omfatter kriminalforsorgens arresthuse i Danmark fordelt over hele landet. Herudover er der Københavns Fængsler (Vestre Fængsel, Politigården mv.) samt arrestafdelinger i nogle af de åbne og lukkede fængsler. Omfattet af begrebet »lukket fængsel« er de lukkede fængsler, der for tiden er Herstedvester Fængsel, Nyborg Fængsel, Ringe Fængsel, Enner Mark Fængsel, Storstrøm Fængsel og Nykøbing Fængsel samt en række lukkede fængselsafdelinger i de åbne fængsler.

Begrebet »flygter« skal fortolkes i overensstemmelse med begrebet i § 124, stk. 1, således at det gælder flugt fra selve fængslet og arresthuset samt tilfælde, hvor indsatte undviger i forbindelse med transport eller under ledsaget udgang undviger fra det medfølgende personale.

Begrebet »bistås« skal forstås som de former for adfærd, der er nævnt i § 124, stk. 2. Det er dog alene bistand, som gives i forbindelse med flugt, og hvor den pågældende, der bistås, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, som vil blive omfattet af stk. 3.

Strafskærpelsen skal således alene gælde for tilfælde, hvor den indsatte flygter, som det skal forstås i straffelovens § 124, stk. 1, og ikke f.eks. hvor en person, der holdes skjult, har unddraget sig fortsat frihedsberøvelse i et lukket fængsel i forbindelse med udeblivelse efter en uledsaget udgang. Bistand, der f.eks. gives i form af tilskyndelse til at flygte eller efter flugt ved at holde den undvegne skjult, er således omfattet af straffeskærpelsen i det foreslåede stk. 3.

Det bemærkes, at indførelse af den nye bestemmelse i straffelovens § 124, stk. 3, vil medføre, at de gældende stk. 3-5 bliver til stk. 4-6.

Til nr. 3

Det foreslås, at straffelovens § 124, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres, således at det kommer til at fremgå, at bestemmelserne i stk. 1, 2 og 4, gælder for de omhandlede frihedsberøvede personer i stk. 5, der bliver stk. 6.

Ændringen er en konsekvens af, at der foreslås indsat et nyt stykke (stk. 3) i straffelovens § 124, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 2, således at de gældende bestemmelser i § 124, stk. 1-3, fortsat vil komme til at få anvendelse for de frihedsberøvede, der er nævnt i stk. 5, der bliver stk. 6.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 2019.

Loven finder anvendelse på lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Færøerne og Grønland har egne retsplejelove, hvorfor det ikke vil være relevant at sætte lovens § 1 i kraft for hverken Færøerne eller Grønland.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder en særlig kriminallov. Der er derfor ikke foreslået hjemmel til at sætte lovens § 2 i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 765. ---

Stk. 2-6. ---

Stk. 7. Justitsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for personer, der er anbragt i en institution eller på et hospital m.v. i medfør af stk. 2, nr. 3 eller 4, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

§ 777. ---

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for personer, der er anbragt på et hospital m.v. i medfør af stk. 1, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

§ 811. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for personer, der er indlagt på et hospital for sindslidende m.v. i medfør af § 809, stk. 2, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

§ 73 a. ---

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af magt og sikringsmidler over for personer, der er anbragt på et hospital for sindslidende m.v. i henhold til en afgørelse truffet i medfør af §§ 68 eller 69, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.

§ 124. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-3 gælder også i forhold til

1) personer i forvaring,

Lovforslaget

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 14. november 2018, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1541 af 18. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 765, stk. 7, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i institution eller hospital m.v. i medfør af stk. 2, nr. 3 eller 4, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

2. I § 777, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i hospital m.v. i medfør af stk. 1, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

3. I § 811, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er indlagt på hospital for sindslidende m.v. i medfør af § 809, stk. 2, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1156 af 20. september 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 73 a, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om undersøgelse uden retskendelse af personer, der er anbragt i hospital for sindslidende m.v. i henhold til en afgørelse truffet i medfør af §§ 68 eller 69, i forbindelse med transport, der forestås af kriminalforsorgens personale.«

2. I § 124 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 eller 2, skal det indgå som en skærpende omstændighed, at den, der flygter eller bistås hermed, er indsat i et lukket fængsel eller arresthus, herunder personer i forvaring.«

2) personer, der i stedet for varetægtsfængsel er frihedsberøvet i institution m.v., eller er varetægtsfængslet efter udlændingelovens § 35 b

3) personer, der i medfør af § 74 a er frihedsberøvet i institution m.v.,

4) personer, der i forbindelse med fuldbyrdelse af straf uden for arresthuse og fængsler, jf. stk. 1, er frihedsberøvet på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter straf fuldbyrdelseslovens kapitel 13 a eller 13 b eller i institution m.v., og

5) personer, der afsoner fængselsstraf under udstationering fra fængsel eller arresthus.

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

3. I § 124, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »stk. 1-3« til »stk. 1, 2 og 4«.